

BESLUT

1996-12-20

231-5388-95

NATURRESERVATET BLÄNGSMOSSEN I SKÖVDE, SKARA OCH FALKÖPINGS KOMMUN

Naturresevatets namn: Blängsmossen

Kommun: Skövde, Skara, Falköping

Socken: Skövde, Öglunda, Berg, Hornborga

Fastigheter: Blängsmossen 1:1, Blängsmosse 1:1, Skövde 4:1, Skövde 4:16, 4:20, 4:21, 4:39, 4:40 (del av fastigheterna) Koxtorp 3:12, 3:13 (del av fastigheterna)

Läge: Reservatet är beläget på Billings diabasplatå ca 5 km SV om Sätters kyrka.

Kartor: Topografiska kartan: 8D Skara NO
Ekonomiska kartan: 08356, 8D5g, 08366, 8D6g

Gränser: Reservatets gräns utgörs av innerkanten av den punktstreckade linjen på bifogad karta. Bilaga 1.

Areal: 447 hektar

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i Skaraborgs län

Markägare:

NATURFÖRHÅLLANDEN

Naturresevatet Blängsmossen ligger på Billings diabasplatå VNV Skövde tätort med avvattnings i alla riktningar. Den ligger på en nivå av ca 300 m ö h. Omgivningarna utgörs av

flacka barrskogsmarker. Mosseplanet är ett av länets största och därtill ett av de mest vattenrika med mycket välutvecklade höljor.

Mossen kantas av stora väl utformade laggsystem. I de östra delarna finns större arealer skogklädd myr, tallmossar och sumpskogar.

Huvuddelen av mossen utgörs av ett kraftigt välvt mosseplan. Mosseplanet är skoglöst men här och var bevuxet med glesa talldungar. Mossens centrala och östra delar är mycket rika på stora höljor.

På flera ställen, framför allt utmed mossens sydöstra sluttning, finns så kallade sprickkärrsfönster, vilka består av långsträckta mot mossens lutning vinkelräta höljor. Kärrfönstren är avvattningsmynningar med fastmarksvattenkontakt. Kärrfönster av denna typ är unika bildningar som inte är kända från någon annan svensk mosse än Blängen.

Laggkärren och kärrdrägen utgörs huvudsakligen av fattigkärr men enstaka välutvecklade medelrikkärr med en örtrik flora förekommer.

Blängsmossen är en sydlig utpost för ett stort antal nordliga arter. Det våta mosseplanet är också en värdefull myrfågellokal.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Domänverkets del av Blängsmossen, 384 hektar, fredades 1948 med förbud mot avverkning och dikning. 1949 fredade Skövde stad de arealer som är i stadens ägo.

I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde Länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet, som har sådana särskilda naturvärden, att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Blängsmossen hör till de områden som Länsstyrelsen valde ut.

Naturvårdsverket och AssiDomän AB slöt 1995 ett avtal om naturreservatbildning för ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. Blängsmossens Domänreservat är ett av de områden som omfattas av avtalet. I enlighet med avtalet har inga gränsrevideringar aktualiserats på AssiDomäns mark.

Området utvidgas åt öster samt i söder med mark som ägs av Skövde kommun. Kommunen begär inte någon ersättning för skogsmarken med anledning av reservatet under förutsättning att reservatet inte kommer att hindra utvidgning av Skanskas diabasbrott. Vid miljöprövning av en utvidgad bergtäkt i Ryd skall de strängare bullervillkor som kan bli följden av att reservatet utvidgas inte tillämpas.

Området utvidgas också med en del av fastigheten Skövde 4:20. Överenskommelse om ersättning har träffats med berörd markägare.

Reservatet bör i ett senare skede gränsrevideras och utvidgas västerut. Detta bör föregås av inventeringsarbete.

Förslag till beslut och skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i enlighet med villkoren i avtalet mellan Naturvårdsverket och AssiDomän AB. Samråd har därvid skett med företrädare för AssiDomän Skog & Trä AB och Skövde kommun. Förslaget har remitterats till Naturvårdsverket, AssiDomän Skog & Trä AB, Skövde kommun, Falköpings kommun, Skara kommun, Jan och Maine Hultman markägare av fastigheten Skövde 4:20, Skogsvårdsstyrelsen och Skaraborgs Läns Naturskyddsförening. Inga erinringar har framkommit mot förslaget.

GRUND FÖR BESLUT:

Naturvärden:

Blängsmossen är en rikt differentierad högmosse som är relativt orörd. Den har botaniska, geovetenskapliga, hydrologiska och zoologiska naturvärden. Av stort geologisk intresse är de för Blängsmossen unika sprickkärrfönstren. Blängsmossen utgör en oersättlig komponent i Sveriges våtmarker.

Hela Mellanbillingens platå har bedömts vara av riksintresse för vetenskaplig naturvård och rörligt friluftsliv i den fysiska planeringen. Blängsmossen har högsta naturvärde enligt länets naturvårdsprogram och våtmarksinventering. Blängsmossen redovisas även i myrskyddsplånen för Sverige.

Syfte:

Syftet med reservatet är att för framtiden bevara en relativt orörd högmosse. Området ska utvecklas fritt. Skogen ska utvecklas mot urskogskaraktär och mossens orörda karaktär bevaras. Varje form av ingrepp strider mot syftet med reservatsbildningen.

Syftet är även att möjliggöra naturstudier, vetenskaplig forskning och rörligt friluftsliv i ett orört typiskt högmossekomplex i södra Sverige.

Bedömning:

De höga naturvärdena gör att ett långsiktigt skydd av området är angeläget. Med hänsyn till reservatets värden och syften kommer markanvändningen att försvåras avsevärt. Därför erfordras reservatsförordnande. Förordnandet är förenligt med naturresurslagen och översiktsplanerna för Skövde och Falköpings kommuner samt underlagsmaterialet till översiktsplan för Skara kommun.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt på växt- och djurliv knutet till orörd skog och mosse.

BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (SFS 1964:822, omtryckt 1991:641) förklarar Länsstyrelsen Blängsmossen som naturreservat. Området avgränsas med innerkanten av den kraftigt punktstreckade linjen på bifogad karta, bilaga 1.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 - 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet.

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER RESERVATSOMRÅDET

Utöver förbud och föreskrifter i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning.
- uppföra mast, torn eller liknande anläggningar.
- anlägga mark- eller luftledning.
- anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning.
- anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång.
- anordna upplag.
- borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag.
- utföra fyllning eller tippning.
- utföra dikning, dämning, rensning eller annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
- avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.
- ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
- framföra motordrivet fordon annat än för anläggande av skidspår.
- använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel.
- kalka mark eller vatten.
- inplantera djur- eller växtarter.

Meddelade föreskrifter utgör inte hinder för åtgärder enligt skötselplan fastställd av Länsstyrelsen.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de anordningar utförs och de åtgärder vidtas inom reservatet som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER ENLIGT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- framföra fordon.
- parkera fordon.
- cykla eller rida.
- ställa upp husvagn, husbil eller tälta.
- anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning.
- göra upp eld.
- fälla träd och buskar, bryta kvistar eller på annat sätt skada vegetationen.
- plocka eller gräva upp växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp.
- anordna läger, sätta upp orienteringskontroller eller snitsla spår.
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning.
- skada eller ta bort döda träd eller vindfällan.
- fånga och insamla ryggradslösa djur.

D. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN OM VÅRD OCH FÖRVALTNING

- Länsstyrelsen fastställer till beslutet fogad skötselplan. Planen skall ligga till grund för skötseln av naturreservatet.
- Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen.
- Naturvårdsförvaltaren skall vid förvaltning av området samråda med markägaren.
- Reservatet skall utmärkas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Med stöd av 12 § naturvårdslagen kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

ANSVARSFÖRDELNING VID INSEKTSANGREPP ELLER LIKNANDE

Eftersom området skall lämnas till fri utveckling skall eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas.

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att vara statens ansvar.

Detta beslut kan överklagas till regeringen. Miljödepartementet, se bilaga formulär nr 1.

I detta ärende har landshövdingen Birger Bäckström beslutat och Maria Thordarson, naturvård, varit föredragande. I handläggningen har även mark- och miljöchef Bertil Ström, bitr. länsarkitekt Jens Rasmussen, länsantikvarie Eva Björkman och länsassessor Göran Fjellman deltagit.

Birger Bäckström

Maria Thordarson

Naturreservatet Blängsmossen

Ek karta 8356, 8366
Skala 1:10 000

Reservatsgräns

